

Szeniczey Gergő: Quaestor-ügy: Bilincs mellé fizethetnek is Tarsolyék

[Origo.hu](http://origo.hu)

Budapest, 2016. október 19. – Lezárult ugyanis a három bróker cég vezetőinek személyi felelősségére vonatkozó MNB-vizsgálat – nyilatkozta Szeniczey Gergő, a jegybank fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti ügyvezető igazgatója az Origónak. A jegybank vizsgálati „rohamcsapatot” hozott létre az esetleges jövőbeni tőkepiaci problémák azonnali kivizsgálására, és ha kell, órák alatt le tudja másolni egy bróker cég teljes informatikai állományát.

A most folyó brókerpekerek kapcsán a vádlottak és szocialista képviselők többször emlegetik a jegybank felelősségét. Ezek szerint az MNB-nek mégiscsak van valamiféle érintettsége a csaló bróker cégek ügyében?

„Mindössze” annyi, hogy a jegybank tárta fel a visszaéléseket, nem csak a Buda-Cash-nél, de a Quaestor és a Hungária bróker cégeinél is. Egyáltalán nem véletlen, hogy 2015 tavaszán hónapokon belül három kirívó visszaélés-sorozat végére került pont Magyarországon. Ez az MNB váratlan, célirányos, az adatbázisok alapján az információkat, tényeket, adatokat a helyszínen közvetlenül beszerző új módszert hozó vizsgálatainak köszönhető.

A jegybank előtt – amely a csalások leleplezésekor alig 18 hónapja vette át itthon a pénzügyi felügyelés feladatait – az érintett bróker cégek vezetői közel húsz éven át zavartalanul lophatták el a befektetők pénzét, senki nem állította meg őket. Mindazoknak, akik utólag valamiféle „öncsődöt” emlegetnek e bróker cégeknél, tudniuk kellene: közbelépésünk nélkül a csalók még milliárdokat vehettek volna el az emberektől.

Akkor miért állítja az MSZP például a Quaestor brókerház kapcsán, hogy a jegybank hibázott, és ő állította ki azt az engedélyt, ami alapján a Quaestor ki tudta bocsátani a fiktív kötvényeket?

A jegybank gondos felelőssége mellett politikai haszonszerzők felelőtlenségéről, a téma pártcélokra való silányításáról is beszélnünk kell immár sajnos a brókerügyek kapcsán. Az emberek tudatos megtévesztési kísérletéről van szó. Az adott politikusok ugyanis évek óta pontosan tudják, hogy a Quaestor Hurrira első kötvénykibocsátási tájékoztatóját még 2007 novemberében, az MSZP kormányzása idején hagyta jóvá az akkori pénzügyi felügyelet.

Pontosan mit engedélyez a felügyelet egy kötvénykibocsátásnál?

A mindenkori felügyelet – így az MNB – nem a kötvénykibocsátásokat, hanem kizárólag az azokhoz kötődő tájékoztatók formai jogszerűségét vizsgálhatja. Sem törvényi joga, sem lehetősége nincs viszont a kötvények mögött álló termelő cégek megbízhatóságát, valamiféle hitelminősítését, vagy – mert tipikus csúsztatásként ilyen is elhangzott – egy nem pénzügyi vállalatcsoporton belüli pénzmozgásokat, átutalásokat vizsgálni. Egy összefüggésre még szeretnék rávilágítani: az elmúlt napokban a sajtóban megjelent egy ábra arról, hogy hogyan növekedett a Quaestoron belül a fiktív kötvények aránya. Ebből világosan látszik, hogy a 2014 novembere óta – amikor is az MNB a maga részéről első ízben (és egyetlen alkalommal) Quaestor kötvénykibocsátási tájékoztatót formailag jóváhagyta – gyakorlatilag nem nőtt a bűncselekmény révén eltulajdonított ügyfélvagyon.

A Quaestor-csoporton belül a jegybank kizárólag a bróker céget, valamint a tevékenységet egyáltalán nem végző bankot felügyelhet, semmi mást.

Ugyanakkor azt is tudja mindenki, hiába ismételtetik egyesek az ellenkezőjét, hogy a legelső vizsgálatunk mindhárom bróker cégnél mindent leleplezett. Nem véletlen – és ez is az emberek tudatos

félreinformálásának része –, hogy egyesek megpróbálják összemosni a korábbi, s a brókerügyletek feltárása előtt egy évvel megszüntetett pénzügyi felügyeletet, a leleplezést végül elvégző, sikeres MNB-vel.

Olyan felvetés is elhangzott, hogy korábban az MNB maga is kockázatosnak tartotta a felügyelési körébe tartozó Quaestor brókerceget, mégsem tett semmit a tevékenységének megkadályozására. Erre mit mond?

Amíg az MNB sikeresen fel nem tárta azokat, a bűncselekményekről természetesen nem volt tudomásunk. A brókercegnél viszont a kötvények forgalmazásához kapcsolódó ügyfél-tájékoztatás kapcsán valóban előzőleg is láttunk bizonyos kockázatot. Ezért végeztünk e kérdés kapcsán fokozottan, az átlagosnál gyakrabban fogyasztóvédelmi vizsgálatokat a Quaestor brókercegnél, de itt ügyeltek a részletekre. Arról volt szó, hogy miközben a Quaestor Hurrira kötvénykibocsátási tájékoztatójában ilyen vállalás nem szerepelt, a brókerceg – úgy mond, önkéntes vállalással – folyamatosan biztosította a kötvények adásvételét, úgynevezett másodpiaci forgalmát.

Emiatt – ha nem lett volna megfelelő ügyféltájékoztatás a kötvények jellemzőiről – egyes kisbefektetők nem tudatosíthatták, érezhették volna, hogy nem likvid eszközökről, nem valamiféle „bármikor visszaváltható betétekről”, hanem hosszú távú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokról van szó.

Tarsoly Csaba volt Quaestor-vezér azt állította a bíróságon, hogy azért „feketítik be” őket, hogy ne kelljen kárpótolni az ügyfeleket az állam mulasztásai miatt.

A Befektető-védelmi Alap (BEVA), illetve a Kárrendezési Alap kártalanítása tökéletesen független a Quaestor brókerceg vagy az egyéb Quaestor-cégek felszámolásának folyamatától. A kártalanítás lefolytatását, a károsultaknak járó jogos követelések kifizetését törvény szavatolja, az semmilyen módon nem kapcsolódik a felszámolónál meglévő vagy esetleg hiányzó Quaestor-vagyonelemekhez.

A 32 ezer Quaestor-károsult kártalanítása a végéhez közeledik: a számukra jogosultan járó 124,3 milliárd forintnyi Kártalanítási Alap és BEVA kártalanításból 123,8 milliárdot már felvettek.

Csöndben teszem hozzá: ez azt jelenti, hogy minden bizonnyal azon pár hangadó is visszakapta a pénzét, akik még a Quaestor-tüntetések Tarsolyék helyett mások felelősségéről kiabálnak. Úgy gondolom, ők azért tüntetnek még, mert szerintük nekik még a Quaestor által beígért extrahozam is járna, amit nem kaptak meg.

Hol tart most a Buda-Cash ügyfeleinek kártalanítása?

A BEVA a brókerház 8272 befektetője számára mintegy 14,1 milliárd forint kártalanítást fizetett ki. Az érintettek folyamatosan kapnak tájékoztatást levélben, illetve a felszámoló, a BEVA és a felszámolás alatt lévő brókerceg még létező saját honlapján (budacash.hu) a kártalanításról, annak kifizetéséről.

Szeptember elején az MNB jóváhagyta a Buda-Cash és az NHB Növekedési Hitel Bank Zrt. közötti részleges – minden, az ügyfeleknek kiadható, tartozásmentes pénz- és egyéb eszközállományra vonatkozó – állomány-átruházási szerződést. Ennek révén az ügyfelek gyorsabban és egyszerűbben juthatnak a vagyonukhoz. A felszámoló pedig bírósági perben vagy más eszközökkel küzd az ügyfelek számára még nem elérhető értékpapírok – így a Saxo Banknál, Pershingnél lévő állomány – visszaszerzéséért.

Miután az MNB feltárta a visszaéléseket, annak idején állami vezetők azt kérdezték, hogy „mikor kattann már a bilincs” a csaló brókervezetők kezén. Egy dolog a büntetőjogi vagy polgári felelősségük, de pénzügyi felügyeletként is vizsgálják-e, hogy hogyan sértették meg a tőkepiaci jogszabályokat, netán itt is megállapítva a felelősségüket?

A feladatot már el is végeztük.

A három érintett bróker cég valamennyi vezető tisztségviselőivel, összesen 11 igazgatósági vagy menedzsment taggal szemben folytattuk le a személyes felelősségükre vonatkozó eljárásokat a történetek miatt.

Mindegyiküket a korábbi törvény szerinti maximális, fejenként 20-20 millió forint személyi bírság megfizetésére köteleztük a jogszabályok súlyos megsértése miatt. Azért a „korábbi” jelző, mert a brókerügyek tanulságaként született egyik törvénymódosítás nyomán e vezetőknek ma együtt már 5,5 milliárd és nem 220 millió forint bírságot kellene megfizetniük a köz javára. Tavaly év végétől ugyanis a felügyelt intézmények vezetőinek személyi bírságlafonja 500 millió forintra nőtt. Ez is elrettentő eszköz azért, hogy hasonlóval soha senki ne próbálkozzon a jövőben. A bírságpénzeket fogyasztóvédelemre, például a befektetők civil érdekképviselési tájékoztatására fordítjuk.

Egyetlen eszköz elég? Vagy vannak más törvényi biztosítékok a jövőbeni csalások megakadályozására?

Szó sincs egyetlen módosításról. A brókerbotrányok után alig négy hónappal a Magyar Országgyűlés átfogó törvénycsomagot fogadott el – nem kis részben az MNB szakmai kezdeményezésére – a hazai tőkepiac biztonságának megerősítésére. Szilárdabbá váltak a befektetési vállalkozások belső védelmi vonalai, szigorodott könyvvizsgálói és jegybanki ellenőrzésük, sőt – több forrásból történő tájékoztatásukkal – maguk a befektetők is kontrollszerepet kaptak.

Jó, jó, de ezek konkrétan mit jelentenek?

A befektetési vállalkozásoknál például csak a jó üzleti hírnévvel rendelkező, legalább 3 éves pénzügyi-gazdasági gyakorlatot igazoló szakember választható vezetővé. Azt ugye mondanom sem kell: Tarsoly Csaba és társai örökre elveszítették jó üzleti hírnevüket! Megfelelő szakmai végzettségű és tapasztalatokkal rendelkező belső ellenőrök, nagyobb befektetési szolgáltatóknál audit bizottság is felügyeli kötelezően mostantól „házon belül” a működést. Szigorú ágazati minősítéssel, hatósági engedéllyel bíró könyvvizsgálók auditálhatják csak a befektetési szolgáltatókat, és ezek magánszemély könyvvizsgálóit meghatározott időszakonként cserélni kell.

Csak hogy a csaló bróker cégeknél önmagukban ezek a belső védelmi vonalak nem voltak elegendők...

Most jövünk mi. Az MNB-nek az új törvényi passzusok szerint a korábbinál sűrűbben kell a helyszínen vizsgálnia a bróker cégeket, ha felmerül egyes bizonyítási eszközök megsemmisítésének veszélye, lezárt helyiségeket is felnyithatunk, és – ügyészségi felhatalmazással, rendőrségi vagy hatósági tanú közreműködésével – az ott tartózkodók akarata ellenére is vizsgálódhatunk. Az MNB honlapján található Értékpapírszámla-lekérdező alkalmazás (ÉSZLA) felületén pedig minden befektető anonim módon összevetheti a bróker cégtől kapott havi számladatait a jegybank felületére jelentett számokkal. Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban, európai szinten is erőteljes fogyasztóvédelmi törvényi intézkedésnek számít, hogy százezer euróra nőtt a BEVA kártalanítási limitje.

Ma tiszta a magyar bróker piac?

A botrányok után tavaly és idén a teljes szektor tüzetesen átvizsgáltuk, csak kisebb szabálytalanságokat találtunk, a Buda-Cash és társaira jellemző szervezett visszaélést azonban sehol sem. E vizsgálatsorozatunknak is köszönhető, hogy már tavaly visszatért a bizalom a befektetési szolgáltatók piacára, és a forgalom több százalékponttal nőtt. Az Európa-szerte alacsony banki kamatok itthon is sok befektetőt terelnek a tőkepiacra, úgyhogy ezt megelőzően, a legjobbkor történt a szektor teljes átvilágítása.

Akkor most elég kényelmesen hátradőlniük, mert túl vagyunk a brókerválságon, s az új törvények úgymint megvédik a befektetési piacot?

Épp ellenkezőleg. Most, békeidőben a folyamatos felügyelés eszköztárának, módszereinek, az adatszolgáltatások, az adatbányászat módszereinek a tökéletesítésével a jövőendő problémáinak kiszűrésére alakítjuk át, kalapáljuk acélkeményre a tőkepiaci felügyelést.

Az adott felügyeleti szakterületen azonnal bevethető operatív vizsgálati csapatot hoztunk létre, rendszerkockázatot felvető jogsértések valós idejű kivizsgálására.

Ha úgy ítéljük meg, hogy a vizsgálataink sikerét veszélyezteti, akkor – eddig csak az engedély nélküli, jogosulatlan szolgáltatóknál alkalmazott módon – mindenféle előzetes értesítés nélkül megyünk ki a helyszínre vizsgálni. Ott pedig – a nyers adatbázisok eddigi sikeres lekérdezésén túl – szükség esetén akár a teljes informatikai állományt azonnal le tudjuk másolni és elhozni. Az elmúlt napokban pedig megteremtettük az infrastruktúrális feltételeket ahhoz is, hogy megfelelő módszerekkel meg is találjuk a szükséges adatokat. Ha kell, a tűt is a szénakazalban. Hangsúlyozom: a legális keretek között működő, üzletileg megbízható, a fogyasztóvédelmi szabályokat betartó tőkepiaci szereplőknek nincs félnivalójuk. A többieknek igen.

Magyar Nemzeti Bank